

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

De senere år har været præget af betydelige prisstigninger i alle vestlige industrilande.

I Danmark steg forbrugerpriserne i 1972 med 7 pct. og i 1973 med yderligere 12½ pct. Prisstigningerne har i 1973 gjort sig gældende over en bred front, men var særligt kraftige for levnedsmidler samt for visse servicefag og tjenesteydelser.

Prisstigningerne kan henføres til såvel udenlandske som indenlandske forhold.

Af udenlandske årsager kan navnlig fremhæves stærkt stigende priser på råvarer, og i særdeleshed de i slutningen af 1973 voldsomt stigende priser på fast og flydende brændsel. Også stigning i eksportpriser har øvet indflydelse på hjemmemarkedspriserne, hvilket især gælder for en række landbrugsprodukter, hvis priser er markedsbestemte. EF's markedsordninger har især øvet indflydelse på priserne for mejeriprodukter.

Blandt indenlandske årsager til prisstigningerne kan peges på omkostningsstigninger i produktion, handel og transport. I ikke ringe grad har disse omkostningsforøgelser sammenhæng med den almindelige lønstigning og det forhold, at arbejdsmarkedets overenskomstfornyelser i foråret 1973 gav særlige stigninger for lavtlønnede og kvinder, det sidste som følge af gennemførelsen af ligeløn. Ud over omkostningsstigninger har det øgede aktivitetsniveau medført et almindeligt efterspørgselspres, som har muliggjort fuld dækning af omkostningsstigninger inden for pris- og avancelovens rammer.

Selv om visse råvarepriser i den senere tid har vist stagnerende tendens, må det tages i betragtning, at de allerede indtrufne prisstigninger på råvarer og mineralske olier endnu ikke er slået fuldt ud igennem i det danske prisniveau. Såvel af ydre som af indre årsager må man derfor fremdeles regne med tendenser til større prisstigninger.

På denne baggrund må det skønnes nødvendigt, at der findes en prislovgivning, som giver prismyndighederne de fornødne muligheder for indgreb med sigte på at undgå en udvikling med accelererende prisstigninger. Ved det foreliggende lovforslag tilstræbes det at opstille en række forskellige muligheder for indgreb i prisdannelsen, således at monopoltilsynet kan tilpasse indgrebene efter de særlige forhold, der måtte være gældende for den enkelte vare eller ydelse eller det enkelte brancheområde. Herved skulle opnås en betydelig fleksibilitet, også såle-

des at indgrebene kan begrænses tidsmæssigt i overensstemmelse med de forudsætninger, som konkret måtte være til stede.

Indgreb i prisdannelsen vil blive bragt i anvendelse på områder, hvor der forekommer en ufuldkommen priskonkurrence og træghed i den almindelige pristilpasning. Også på områder, hvor andre konkurrencemidler end priskonkurrencen bringes i anvendelse, f.eks. omkostningskrævende konkurrencemidler o.lign., kan der være anledning til at benytte prislovens indgrebsbeføjelser for at sikre en rimelig prisdannelse.

Endelig kan den almindelige inflationære prisudvikling eller tendenser i retning af en sådan give baggrund for prismæssige indgreb af forskellig art med henblik på at forhindre urimelige prisstigninger eller for at øve en almindelig retarderende påvirkning på prisstigningerne.

Ud over indgrebsbeføjelserne er der i lovforslaget også taget hensyn til behovet for en almindelig prisovervågning, en foranstaltning, der efterhånden har fået udbredelse i mange landes prispolitik, og som må tillægges betydelig vægt. Ved prisovervågning forstås en undersøgelsesvirksomhed, som har til formål at følge og nærmere studere prisdannelsen og prisudviklingen for udvalgte varer eller tjenesteydelser evt. med henblik på at orientere offentligheden om prisudviklingen, uden at der hermed er tænkt på direkte prisregulerende indgreb.

De midler, som står til rådighed for monopoltilsynet til varetagelse af denne overvågningspligt, er foruden tilsynets stab af inspektører, en generel anmeldelsespligt for vejrende priser, anmeldelsespligt for prisforhøjelser, der er omfattet af monopollovens bestemmelser samt endelig adgang til efter lovforslaget at kræve prisforhøjelser anmeldt til tilsynet til orientering. I perioder med stærke prisstigninger vil der være behov for at følge prisudviklingen, således at indgreb hurtigt kan foretages over for urimelige prisforhøjelser.

Pris- og avanceloven af 1971 har medført en forøgelse af antallet af monopoltilsynets normeringer med 35 midlertidige heltidsstillinger. Herudover er antallet af deltidsbeskæftigede steget med 10. En væsentlig del af denne udvidelse kan henføres til ansættelse af inspektører og andet „teknisk“ personale.

Indholdet af den foreslåede lov, der bliver af mere permanent karakter, gør det påkrævet at gennem-